"DRAUGAS"
LITHUANIAN DAILY FRIEND
TERMS OF SUBSCRIPTION
One Year $8.00
Six Months $3.00
Thursdays Edition $2.00
DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc.
1900 W. 46th St., Chicago, Illinois.
Phone McKinley 6114, Establ. 1906

DRAUGAS

LITHUANIAN DAILY FRIEND

SECOND EDITION
ANTROJI LAIDA

Published and distributed under permit (No. 668), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Ill. By the order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

KAINA PRICE 2 CENTAI CENTS

CHICAGO, ILLINOIS, PIRMADIENIS, SPALIO (OCTOBER) 20 D., 1919 M.

ENTERED AS SECOND-CLASS MATTER MARCH 21, 1916, AT CHICAGO, ILLINOIS UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1879.

METAI-VOL. IV. No. 247

Abejojama apie Petrograd o Puolimą

Bolševikai sakosi neatiduosią to svarbaus miesto

WASHINGTONE YRA ŽINIŲ APIE PETROGRADĄ.

Bet žinios paeina iš vienos versmės.

Washington, spal. 20.—Suomijos generalis štabas Viborge oficijaliai paskelbė puolimą ne tik Petrogrado, bet ir Kronštadto. Apie tai čia gauta žinių valstybės departamente.

Tečiaus iš kitų versmių tasai suomių paskelbimas nepatvirtinamas.

Taigi apie Petrograd o puolimą reikia dar abejoti.

PARYŽIUJE TURIMA ĮVAIRIŲ ŽINIŲ.

Kolčako atstovas neturi žinių apie Petrogradą.

Paryžius, spal. 20.—Rusijos ambasadoje čionai apturėta žinių, jog gen. Yudeničo armija paėmusi Petrogradą, kuomet miestą apleidė bolševikai.

Bet Siergiei Sazonov, kurs čia reprezentuoja admirolą Kolčaką ir generolą Denikiną, negavo jokių žinių apie Petrogrado puolimą. Sazonov sako, jog tas yra abejotinas daiktas.

Taikos konferencija ir Amerikos atstovybė irgi negavusi žinių apie paėmimą Petrogrado.

KAS SAKOMA IŠ GELSINGFORSO.

Gal šią savaitę paimsią Petrogradą.

Gerzingforsas, spal. 20.—Čia apturėta žinių, kad gal šią savaitę Petrogradas bus paimtas.

Taippat gauta žinių, jog bolševikai netekę Krasnaja Gorka, ir jog perkirsta geležinkelis tarpe Petrogrado ir Maskvos.

Vienam pranešime pažymima, kad bolševikai sutraukę 20,000 kariuomenės ties Gdoff, palei ežerą Peipus ir 10,000 arti Petrogrado. Sakoma, bolševikai ten ir kitur stipriai pasipriešinsią.

YRA VISOKIŲ ŽINIŲ IR LONDONE.

Bet nepranešama apie Petrogrado puolimą.

Londonas, spal. 20.—Iš Gelsingforso depešoje Renterio agenturai sakoma, jog gen. Yudeničo kariuomenė užėmusi Ligovo stotį, už 8 mylių nuo Petrogrado. Taippat, kita dalis jo kariuomenės pasiekusi Putilovo priemiestį.

Tuo tarpu Maskvos sovietas bevieliu telegrafu skelbia, jog gen. Yudeničo kariuomenė pietuose nuo Petrogrado didžiai nukentėjusi. Tolinus sakoma, jog bolševikai buvo atsimetę iš Krasnoje Sielo ir Gatčina. Bet veikiai ir vėl atsiėmė abudu miestu ir stojo kontrofensyvon.

Sovietas pagalinus pažymi, jog Kronštadte sauszemio baterejos atsako į anglų karės laivų bombardavimus.

BOLŠEVIKAI ATSILIEPIA APIE YUDENIČO LAIMĖJIMUS.

Sako, veltui jie džiaugiasi; Petrogrado neturėsią.

Londonas, spal. 20.—Bolševikų valdžios karės komisaras Trockis bevieliu telegrafu spal. 18 iš Maskvos štai ką praneša:

"Gaujos šešių baugina ir ima spausti visais šonais sovietų Rusiją. Lenkų ricieriai galanda savo dantis. Vokiečių gen. von der Goltz sulig biržos įsakymų su monarchistų burių pagelba pagrobė Pabaltijos šalis su tikslu iš tenai atakuoti Maskvą.

Veltus džiaugmas.

"Šiaurvakarnose trys kraujalakiai: Yudenič, Balakovič ir Rodzianko, pažanginoja ant Petrogrado. Estų taikos sąlygos mums pasiulyta tik su tuo tikslu, kad sumažinti atsargumų bolševikų kariuomenės, ginančios Petrogradą.

"Pirmosios musų armijos linijos Petrogrado šone neatlaikė pirmųjų atakų ir Petrogradui išnaujo ėmė grumoti pavojus. Anglų ir prancuzų bevielio telegrafo stotys su džiaugsmu paskleidė faktą apie musų nepavykimus. Biržos ir viso pasaulio laikraščiai pranešė apie greitą Petrogrado puolimą.

"Bet jie apsiriko šiuo kartu. Petrograda nepuls. Jis atsilaikys. Mes neatiduosime Petrogrado.

Sutruškins priešininkus.

"Ginti pirmąjį proletarijato revoliucijos miestą pakilsvalstiečiai ir darbininkai. Yudeničui pavyks taip, kaip su raitarijos užpuolimais.

"Pagelbėti ginti Petrogradą pasiųsta kariuomenė. Petrogradą gins ir darbininkai, katrie pirmutiniai pakilo tan darban.

"Mes turime sutruškinti makaules Yudeničo gaujų ir anglų-prancuzų imperijalistų."

PREZIDENTAS NEPASIMATYS SU BELGŲ KARALIUM.

Karalių oficijaliai priims vice-prezidentas.

Washington, spal. 20.—Sulig paskelbiamų kasdien gydytojų pranešimų, prezidentas Wilsonas esąs sveikesnis. Nesama jam jokio pavojaus. Bet ramus gyvenimas butinai reikalingas. Prezidentas neapribotam laikui turi but nuošaliai nuo ivsokių viešų reikalų.

Šito mėnesio pabaigoje Washingtonan atkeliaus belgų karalius. Prezidentas negalės su juo pasimatyti ir jį pasveikinti.

Prezidento sekretorius Tumulty paskelbė, jog vietoje prezidento belgų karalių, karalienę ir sosto įpėdinį priims ir pasveikins vice-prezidentas Marshall, Mrs. Marshall ir Mrs. Wilson.

Viešėdamas Washingtone karalius apsigyvens trečiojo valstybės sekretoriaus asistento rezidencijoje.

Spalių 28 d. karalių priims ir pasveikins kongresas, kuris tuo tikslu turės bendrą susirinkimą.

GAL BUS DEPORTUOTA 1,747 SVETIMŠALIAI.

Jie buvo atsisakę tarnauti kariuomenėje.

Washington, spal. 19. — Priverstino kareiviavimo metu daugelis buvo pašaukta kareiviauti svetimšalių, turėjusių pirmuosius pilietybės raštus.

Dabar paaiškėjo, kad iš svetimšalių 1,745 vyrai buvo atsisakę kareiviauti, atsisakydami but šalies piliečiais.

Šitas klausimas padnotas kongresui bilius formoje. Pareikalauta juos visus deportuoti, kaipo negeistinus šiai šaliai žmones. Ir pramatoma, kongresas atsineš prielankiai į pareikalavimą.

ŠVENTASIS TĖVAS LAIMINA SUV. VALSTIJŲ KATALIKUS.

New York, spal. 20.—Sugryžo iš Rymo Jo Augštoji Malonybė Arkivyskupas Jonas Bonzano, apaštališkas delegatas Suv. Valstijose. Jis vakar pranešė, jog Šventasis Tėvas Benediktas XV per jį pasiuntęs tokį pranešimą Amerikos katalikams:

"Daugelis tėmijasi į Suv. Valstijas, kaipo į centrą komercijos, industrijos, ekonomijos ir materijalių reikalų. Vietoje to dar mes Amerikoje pastebime plačią dirvą vystymuisi religijos, moralybės ir labdarybės principams. Tai visa ėmus domon, musų vilties ir velijimų išsipildymas visam pasauliui atneš neapsakomai didelę naudą."

"Šventasis Tėvas," sakė apaštališkasis delegatas, "liepė man suteikti palaiminimą Suv. Valstijų hierarchijai, kunigijai ir visiems katalikams žmonėms."

D'ANNUNZIO MANIFESTAS Į SERBUS.

Serbai kviečiami bendran darban.

Fiume, spal. 19 — Lakunas kapitonas d' Annunzio paskelbė į serbus manifestą, kuriame tarp kitako sako:

"Serbai! Negyvuoja jokios kliutys gražiam sugyvenimui. Fiume norai yra pasilikti prie Italijos.

"Prekybos laisvė Adrijatikoj jums neužtrausta, bet galės dar but padidinta jusų naudai. Vienatinė šiandie kliutis — tai politikinės intrigos ir svetimų šalių auksas. Jie pageidauja karės prieš Italiją. Fiume apylinkėse rankioja spėkas su tikslu užimti miestą, kurio piliečiai su laisvanoriais gins jį ligi mirties ir galutno sunaikinimo."

AZERBAIJANE PAKILUSI REVOLIUCIJA.

Londonas, spal. 19. —Gauta žinių, jog Persijos provincijoje Azerbaijane pakilusi revoliucija. Gyventojai nepatenkinti padaryta santarve Persijos vyriausybės su Anglija.

UNGARIJA NORINTI KARALIAUS.

Budapestas, spal. 19. —Ungarijos premjeras Friedrich, andai kalbėdamas į rojalistų deputaciją pažymėjo, jog didžiuma Ungarijos gyventojų norį monarchijos, norį karaliaus.

Nesiseka Vokiečiams—Rusams Latvijoje

Vokiečiai nori taikos su Pabaltijos tautomis

LATVIAI ĮVEIKIA VOKIEČIUS-RUSUS.

Atsiima svarbų tvirtovę.

Ryga, spal. 20.—Anglų karės laivai spalių 17 d. apšaudė vokiečių-rusų pozicijas ir tuomi žymiai pagelbėjo latviams. Pastarieji, prisidengdami tais apšaudymais, nuo vokiečių-rusų atsiėmė tvirtovę Duenamunde, arti Dauguvos intakos, ir miestelį Tioldera.

Ant rytojaus latviai pradėjo brinauties pirmyn ir pasiekė Ilzezem.

Kairiąjam latvių fronto sparne latviai paėmė 500 vokiečių su daugeliu kulkasvaidžių.

RYGOS FRONTE SEKA MUŠIAI.

Latvija tariasi su Estonija.

Ryga, spal. 19.—Latvių armijos viršininkas, gen. Simmonson, del ligos pasitraukė iš užimamos vietos. Jo vieton paskirta, pulkininkas Balot.

Pastarasis yra labai mylimas kareivių. Tad pramatoma, jog latviai pradės smarkiau veikti prieš užpuolikus vokiečius-rusus.

Apšaudyta geležinkelio stotis.

Latvių artilerija smarkiai veikia. Dideli mušiai seka ties upės Dauguvos intaka, tvirtovės Duenamunde apylinkėse.

Vakar vokiečiai apšaudė svarbiausią čia geležinkelio stotį. Sutruškinta stoties darys ir langai. Stoge padaryta kelios skylės. Bet mažai sugadinta geležinkelio bėgiai.

Šiandie artilerija aptilo. Tik girdimi šautuvų atgarsiai miesto apylinkėse.

Gatvekariai pradėjo važinėti. Miesta, palengva pereina normalin stovin.

Vokiečiai nori taikos.

Gen. Eberhardt, kurs užėmė gen. von der Goltzo vietą Kurše, lietuviams pasiuntė pranešimą. Jis pažymi, jog jis lietuvius konferencijon pakvietęs ne agresyviais tikslais.

Dabar vokiečiai savo kareivius ir armotas siunčia į rytus, turbut, su tikslu atsiteisti su latviais ir talkininkais pasiekus bolševikų frontą. Bet jei Yudeničo armijai pavyks paimti Petrogradą, tuomet vokiečiai paliks be nieko ir bus tikrai atvieneti.

Latviai visur stipriai laikosi. Vietomis dar pirmyn pasivaro. Niekur per upę nepraleidžia vokiečių.

Latvijos vyriausybė veda tarybas su Estonija reikale, kad pastaroji pasiųstų kariuomenės prieš vokiečius.

GEN. MANGIN PASIŲSTAS PABALTIJON.

Iškeliaus dar daugiau reprezentantų.

Paryžius, spal. 20.—Vyriausioji taikos konferencijos taryba Pabaltijon tuojaus pasiunčia prancuzų gen. Mangin.

Gen. Mangin yra narys talkininkų komisijos, kuriai pavesta prižiūrėti, kad generolo von der Goltz kariuomenė evakuotų Pabaltiją.

Paskui jį tuojaus Pabaltijon bus pasiųsta ir kitų šalių reprezentantai. Suv. Valstijų reprezentantas bus brig. gen. Sherwood A. Cheney.

PARYŽIUS TURĖJO NEPAPRASTAI DIDELĘ ŠVENTĘ.

PAŠVENTINTA PUOŠNI BAZILIKA SACRE COEUR.

Buvo skaitlingas dvasiškijos suvažiavimas.

Paryžius, spal. 20.—Praeitą savaitę Paryžius praleido didelę šventę. Iškilmės prasidėjo praeitą ketvirtadienį ir pasibaigė tik vakar. Pašventinta Sacre Coerum bazilika. Užvakar įvyko iškilmybės. Paryžiaus miestui padovanota karės kryžius.

Į tą nepaprastą šventę ir iškilmes suvažiavo čia nepaprastai daug dvasiškijos. Buvo daugelis karininkų. Suplaukė žmonių minios iš provincijų apsitaisę tautiniais rubais. Iškilmes padailino skaitlingų burių vaikelių giedojimai.

Paminėta bazilika pastatydinta ant kalvos Montmartre viršunės. Dominuoja ji visame Paryžiuje, lygiai kaip Notre Dame katedra. Tai amžinas paminklas prancuzams karės laimėjimo!

Bazilika saugoja Paryžių.

Sacre Coeur čia šiandie spindi kaipir skaisčioji žvaigždė, prie katros žmonės glaudžiasi su savo maldomis. Pamaldų paryžėnai įsitikinę, jog bazilikos mūrai per nepabaigtus laikus saugos Paryžių.

Visos karės metu ji nuo kalvos viršunės skleidė savo skaustumą į nuliudusias sostinės gatves. Juk tai saugumo ir pergalės emblema. Taip buvo stipri ta svajonė, jog karės metu tukstančius atkakliausių priešininkų pritraukė prie savęs.

Pašventinimas.

Ketvirtadienį, vadovaujant Paryžiaus arkivyskupui, kardinolui Amette, ir dalyvaujant keliems kardinolams, daugiau šimto arkivyskupų ir vyskupų pašventinta tie Dievo Namai ir didžiąjį altorium sudėta šventųjų kentėtojų Pijaus Pacifiko ir Demetrijaus relikvijos.

Ant rytojaus, penktadienį, buvo atlaikytos augštosios gedulingos šv. mišios už žuvusius karėje Prancuzijos sunus.

Pašventinimo metu dešimtys, o gal šimtai tukstančių žmonių užtvino gatves aplink Montmartre augštumą. Didžiulių vargonų ir milžiniško choro skardus balsai buvo girdimi apylinkėse.

Visi atkreipė akis.

Buvo matoma, kad toje šventėje ten buvo susirinkusios visos sostinės našlės ir sielvartų apimtos motinos, katros karės metu neteko savo vyrų ir sunų. Jos su kitais visais žmonėmis atkreipė savo akis į tuos naujus Dievo Namus, kur buvo atnašaujama Augščiausiajam nekruvinoji auka.

Maldingų prancuzų troškimai galų-gale išsipildė visoje tikrenybėje. Sacre Coeur, kam jie aukojo savo skatikus ir savo akimis matė, kaip buvo kraunami ant akmenų akmenys pradėjus tuo laiku, kuomet prusai buvo užvaldę Paryžių, šiandie pašventinta.

Ir todel nestebėtina, jei šimtus tukstančių žmonių sutraukė iš šventynės plaukiantieji pergalės himnų atgarsai.

Garbinga vieta.

Kur šiandie stovi naujoji bazilika, nuo 11-tojo ligi 18-tojo metašimčio pabaigos stovėjo vienuolija, kurioje gyveno Tėvai Benediktinai. Tą vienuoliją buvo konsekravęs popežius Eugenijus III, asistuojant šv. Bernardui ir šv. Pierre de Cluny.

Temai taippat buvo šv. Pierre de Montmartre bažnyčia, kuri įvykusio kituomet čia terorizmo metu buvo pakeista "proto žinyčia."

Kuomet 1870 metais prancuzai pralaimėjo karę bekariaudami su vokiečiais, tuo laiku pakelta sumanymas toje vietoje pastatydinti puošnią baziliką.

Bazilikai pirmutinis pamatuose akmuo buvo padėtas birželio 18, 1875 m. Pabaigta statydinti rugpjūčio 2, 1914 m. Tą dieną Vokietija buvo paskelbus karę Prancuzijai.

Smulkmeniški darbai aplink baziliką, kaip išlauko, taip ir viduje, dar nepabaigti. Tie darbai užimsi dar visą eilę metų.

LAKUNAS MAYNARD LAIMĖJO LENKTYNESE.

Mineola, N. Y., spal. 20. — Armijos lakunų lenktynėse laimėjo lakunas leitenantas Maynard. Jis čia sugryžo iš vakarinės S. Valstijų dalies praeitą šeštadienį tuojaus po pietų. Jis nesenai iš čia buvo nuskridęs į San Francisco ir dabar sugryžo, atlikęs 5,400 mylių kelionės.

Už tai jis gavo paaukštinimą. Pripažinta jam alga, kaipo pilnam militariniam lakunui.

PRIEŠ BRANGENYBĘ BUS MOBILIZUOJAMOS MOTERYS.

Washington, spal. 19. — Generalis prokuroras Palmer sąpelnavo sumobilizuoti moteris kovai prieš pabrangimą pragyvenimo.

RUSAI ATSIPRAŠO UŽ NUPLAKIMĄ KAREIVIO.

Omskas, spal. 18.—Visos Rusijos valdžia (Kolčako valdžia) išreiškė apgailestavimą ir atsiprašė Suv. Valstijų už nuplakimą amerikoniško kareivio Sperling.

Tą kareivį buvo nuplakę gen. Kalnikovo kazokai Siberijos miestely Irman.

AUSTRIJA RATIFIKAVO TAIKOS SUTARTĮ.

Vienna, spal. 18.—Austrijos nacijonalis susirinkimas vakar be jokių debatų ratifikavo taikos sutartį.

SPALIŲ 20, 1919 M.

Chicago. — Pramatomas betus šiandie ir rytoj; rytoj daug šalčiau.

"DRAUGAS"
LITHUANIAN DAILY FRIEND
Published Daily Except Sundays by DRAUGAS PUBLISHING CO., Inc., 1800 W. 46th St., Chicago, Illinois.
TERMS OF SUBSCRIPTION
One Year $5.00
Six Months $3.00
Thursday's Edition $2.00
Advertising rates on application
At NEWS-STANDS 2c A COPY

LIETUVIŲ KATALIKŲ DIENRAŠTIS
"DRAUGAS"
Eina kasdieną išskyrus nedėliomis.
PRENUMERATOS KAINA:
Metams $5.00
Pusei Metų $3.00
Prenumerata mokama iškalno. Laikas skaitosi nuo užsirašymo dienos ne nuo Naujų Metų. Norint permainyti adresą visada reikia prisiųsti ir senas adresas. Pinigai geriausia siųsti persirašant krasoje ar expresse "Money Order" arba įdedant pinigus į registruotą laišką.
"DRAUGAS" PUBLISHING CO.
1800 W. 46th St., Chicago, Ill.
Telefonas McKinley 6114

Lietuvos Valdžia ir "Draugas".

P-as M. Šleževičius yra socijalistas. Jam dukart ėsant Lietuvos ministrų pirmininku mūs tėvynė dėjo mokesčius, užsitraukė paskolas, o išleistų pinigų apyskaitos nematė. "Draugas" nori, kad žmonės, duodantieji pinigus valdžiai, galėtų žinoti, ką ji su jais daro. Tos teisės nenori "Naujienos", nes jos bijosi, kad "klerikalai" galėtų ją pasinaudoti.

Liaudies ir jos atstovų kontrolė ant viešpatijos iždo visuomet buvo ir bus kertinių akmenim kiekvienos demokratiškai valdomos viešpatijos. "Naujienos" to nepripažįsta. Todel tas dienraštis gali buti pono Šleževičiaus organu, bet negali buti demokratišku laikraščiu.

Faktas yra, kad naujoji vidurinė paskola yra užtraukiama be viešo apsvarstymo teisėtame Valstijos Taryboj surinkime. Tame mes matome didelį trukumą. Tečiaus mes nenorime nei panaikinti tą paskolą, nei atidėti ją vėlesniam laikui, o tiktai norime, kad trukumas buty atpildytas. Nei vienas asmuo negali pareikalauti, kad ponai ministrai tą padarytų vėliau, ko jie tyčia nepadarė anksčiau. Bet draugija sudėjusi milijoną dolierių ir galinti jį įteikti ir neįteikti.

Kaip Anglijoje karaliai kitados nenorėjo pripažinti žmonėms teisės ant tėvynės iždo, taip šiandien Lietuvoje p. Šleževičius ir "Naujienos" netur, kad žmonės žinotų, kur ministrai dėsla viešus pinigus. Bet Anglijos žmonės privertė karalius paaiškinti parlamento kontrolei. Taip ir Lietuva turi priversti savuosius, kad neužtrauktų paskolos be formalio Tarybos pritarimo, ir kad Taryba nepritartų negavus apyskaitos iš to kaip tapo suvartoti mokesčių pinigai.

Norėdami ramybės mes daug kartų nusileidome, matydami, kad iš Lietuvos iždo, socijalistams jį valdant, sriuvena vieši pinigai šimtais tukstančių ir milijonais, mes tylėjome. Bet tuomi tylėjimu susilaukėme, kad svetima kariuomenė užėmė Kauną, Lietuvos telegrafus, telefonus ir t. t. Socijalistai niekuomet nenorėjo Lietuvos atsidalinimo nuo Rusijos. Gązdindami tėvynę sabotažu jie apėmė joje ministerijas, ir jas laikė iki pat rusams apimant Lietuvą, beveik iki apgarsinant, kad Lietuviai patys gražumu susijungtų su Rusija, o jei ne tai bus pripažinti išdavikais.

Šiandien Lietuvoje susidarė baisu. Pinigai reikalingesni daugiau negu visada, bet nežinia ar mūs penktoji ministerija nepakriko baisiąjai nelaimei užėjus. Tai-gi nežinia ar bus kam priimti paskolos pinigus. Mes padarytume, gal, nepatnisomą klaidą, jei sustabdintume paskolą. Iš kitos pusės neprotinga butų milijoną dolierių palikti be aprupinimo, kol nežinia, kaip stovi dabartinė Lietuvos ministerija. Todel dabar reikalas sudaryti Lietuvos Paskolos Draugiją turi buti aiškus visiems.

Nenusigąskim.

Pavojus Lietuvos nepriguimybei yra rimtas, bet jis yra tiktai pavojus, o ne pražutis. Vokietija 1918 metų pabaigoje buvo nelaimingesnė negu Lietuva dabar. Tekiaus Vokietija atkuto ir nuolatai stiprėja. Tiesa, tas jos sustiprėjimas ir padarė mums pavojų, bet dar ne šiandie viskas baigiasi. Rytoj gal buti geriau.

Be abejonės Lietuvos žemėje dabar eina karė. Vienoje pusėje yra latviai su lenkais, o jų užpakalyje nesirodydami, bet tikrai ir naudingiausiai veikia talkininkai. Prieš juos visas kitos pusės niškiai stoja nebolševikiškoji Rusija, generolo Yudeničo valdoma. Užpakalyje pasislėpę veikia vokiečiai duodami rusams visas tikrastas jiegas.

Negali sakyti, kad Lietuva turėtų džiaugtis tuomi, jog jos žemėje eina dabar karė baisesnė negu kur nors kitur. Bet dar nereikia prastoti vilties. Didesnė buvo nelaimė, kuomet 1914 ir 1915 m. Lietuvoje susirėmė vokiečiai su rusais. Kur du ėsėsi ten trečias naudojasi. Mes iš to turėjome tiek naudos, kad priėjome prie nepriguimybės. Ta mūs nepriguimybė buvo silpna todėl, kad neturėjome ir neturime įgudusių politikų, gerai mokančių pasinaudoti aplinkybėmis.

Dabar jau reikėtų tikrai politiką vesti ir akylai naudotis aplinkybėmis. Mūs diplomatai jau perėjo vienų metų prityrimų mokyklą. Ateitis parodys, ar tos mokyklos užteks, kad galėtume išlaikyti savo nepriguimybę. Profesorius Valdemaras dabar stoja į paskutinius kvotimus.

RED. KORESPONDENCIJA.

"Naujienų" Redakcijai Chicagoje.

Labai ačiu tamstoms už patnisymą kalbos klaidų. Vienur žmonės sako "supančiavo", kitur "supančiojo." Jus išrandate, kad reik sakyti "supančiojo" taip kaip sakosi "bučiojo", ne "bučiavo". Mat žodžių pradžia yra panciuoti, bučiuoti. Užtat kur pradžioje sakosi oti, pvzd. vaikščioti, ten reikia sakyti vaikščiavo ne vaikščiojo. Ar ne? Kur yra šluoti, ten reikia sakyti šlojo, o kur yra daboti ten reikia sakyti dabavo. Nesistebėkite susimildami. "Draugas" visų tų naujienų nežinojo.

Sakių apskrityje Lietuvoje žmonės biznių vadina trumpų ir laibų makos nergaitės kasą. Bonais ten vadina augalo vaisius, kurie mažu kuo skiriasi nuo pupų. Apskričio paprusė tą pupų ryšį vadina šebelbonais. Jūs mokslininkai mėsė: "Viennai bizniškai Amerikos lietuvių organizacijai Lietuvos valdžia pavedė parduoti šioje šalyje Lietuvos valstybės bonų už $1,000,000". Turbut jauna ta organizacija, kad jos kasos dar tebėra bizniškos. Kas žin ar jus negalėtumėte mums pranešti už kiek dolierių ji jau pardojo tų bonų. Mes dar geriau išmoksime lietuviškai kalbėti, jei jūs pasakysite ar valdžios bonai yra gardesni už šebelbonus?

Prakalba leit. Biliuno iš Lietuvos armijos La Pallice miesto, Prancuzijoj.

Laiškas iš Lietuvos.

Įdomios žinios iš Šakių apskričio.

Mylimas Broliuk, Kunigėli!

Labai džiaugiamės gavę nuo Jūs pasveikinimą ir kad esate sveiki. Mes Lietuvoje, kurie likome gyvi, tuo tarpu sveiki. Aš per karę gyvenau Bridžiuose lig 1918 metų, gi paskui persikėliau į Usus. Tėviškę palikau broliui Jurgiui, jam sugrįžus iš vokiečių nelaisvės. Su juo gyvenau drauge keturis mėnesius, paskui persikėliau į marčias į vyro tėviškę, nes tenai ir buvo reikalinga šeimininkė ir šeimininkas. Darbo daugybė, nes karės metu tapo ukės išdegintos, gyvuliai ir padarai ugnies ir priešo sunaikinti. Iš visos ukės triobų, tik liko klėtis nesudegintą. Tvartus, vienus seniaus pastatėm, o kitus šįmet statome; jau gatavi, tik dar nepabaigti dengti. Stuba pastatyta tik tam tarpui pragyventi, kol kitas pasistatysime, nes dabar Lietuvoje viskas labai brangu: pinigai be vertės. Dabar, kaip Lietuvių valdžia stojo, lengviau yra žmonėms gyventi, tik ta nelaimė, kad mano vyras pakliuvo į lietuvių kareiviją. Tai tokiu budu likau našlauti. Mano vyro tėvai yra taipgi mirę. Ūkis likęs nerašytas kaip ir Bridžiuose. Mano vyras turi vieną brolį Amerike. Kun. Moleikaitis, Amerikoje, yra jo dėdė. Žemės 77 margai.

Iš musų giminės daugiaus niekas neišdegintą, nenumirė. Smilgių Visgirdai, Bliuviškių Adomaičiai ir Vaitiekuprių Banaičiai geriau laikosi kaip prieš karę.

Tėviškę, Jakaitynę, dikčiai vargino su arkliais ir daug nuostolių turėjome. Bet didžiausia nelaimė buvo tai 1917 metais. Kad atėmė abudu tėvus mirtis, aš likausi viena serganti tarp svetimų. Aš ir išsirgau du mėnesiu ta pačia liga kaipir tėvai. Giminės visi atstojo nuo visko. Net tikras mamytės brolis, Saliamonas Banaitis, išsižadėjo savo seserei paskutinį kartą patarnauti. Net už metų laiko bijojo tos vietos lankyti, nes kalba buvo, kad tai užkrečiama liga. Kunigai iš ambonijos skelbė, kad saugotis tos vietos, kur serga kruvinąja, bet Dievas visus aprupina. Atsirado drąsuolių, kurie sergant ir numirus patarnavo. Tėvelį laidojant aš patarnavau, nes dar sveika buvau. Mamytei apsirgus kunigą su šventais Sakramentais parupinau ir po viso triūso ir aš guliau į lovą. (Tėvelis mirė rugpjučio 10 d., 1917 m. Mamytė mirė rugpjučio 17 d., 1917 m.).

Pas mus daugiausia tarnavo sergant Skaisgiriai: Marcelė ir tėvai; taip-gi Pečkytė. Kaimynų ir radosi prielankių.

Žeglių Šniokaičiai (sesers Marcelės šeimynėlė) laikosi vidutiniai. Nuostolių turėjo tik arkliuose.

Iš kunigijos, visi šįmet lankosi po tėvynę pas gimines, nes kitais sykiais negalėjo važinėti—nebuvo leidimo; kiekvienas turėjo buti ant vietos. Kun. Tautkevičius sugrįžęs iš Rusijos ir pasimirė. Palaidotas ant Lukšių kapinių.

Šakiai pavirto net į didelį miestą, nes Naumiesčio apskritys panaikintas, dabar Šakių apskritys. Šakiuose jau antri metai kaip yra gimnazija. Visgirdų Jonukas ir Mariutė lanko Šakių gimnaziją. Vosylius dar nesenai grįžo iš Rusijos. Kalba, gerokai praturtėjęs. Jievutės (Gustainiukės-Vosylienės) mergaitė tebėra Bliuviškiuose nuo to laiko kaip jus buvote Lietuvoje. Ją leidžia mokinties. Nežinau ar išlaikė kvotimus į gimnaziją.

Lukšiuose turime naują kleboną. Senasis pasimirė pradžioje karės. Ligi nesenai klebono vietą užėmė kun. Stanaitis, kuris dabar liko už vikarą. Sintautuose vikaru kun. J. Luckus, gi Šakiuose kun. Vaitiekaitis. Lukšių bažnyčia buvo sudegus. Šįmet sutaisė ir jau naudoja. Sintautų parapija labai laiminga, nes per karę iš visos parapijos tik aštuonis ukininkus išdegino.

Mes su gyvuliais, raguotais, avimis ir kiaulėmis negalime skystiesi: raguočių 9, avių 27, kiaulių 11. Tik sunku su arkliais. Iš seniau aš radau du, paskui du pirkome, tai buvome susitaisę visą ketvertą. Bet nelaimė, pavasaryj geriausia kumelė krito, tai dabar likome tik ant trijų. Sunku nupirkti, nes gera kumelė kainuoja ligi 4,000 rublių.

Apsirengti turime neblogiau kaip prieš karę. Kaip viskas krautuvėse įbrango, tai žmonės ėmė branginti namirjus. Dabar kasdieniniai drabužiai daugiausia namų darbo: ir skaros, ir bliuskos, ir viskas. Į bažnyčią žilkais dabinamės, nes tie vienaip su kartunu.

Pinigų, kurinos siuntėte per karę, gavome tik vieną kartą prieš tėvučių mirtį, o paskui daugiau negavome. Tąsyk kaip gavome, tai nežinojome nuo ko, bet vis ant jūs spėjome. Paskui parėjo telegramas nuo jūs, tai žandarai sakė, kad iš Amerikos klausia ar pinigus gavote. Bet, tuomi sykiu tėvelis buvo palaidotas, mamytė tą dieną buvo mirus, o man tą dieną kunigą vežė, tai nebuvo kam nei pasakyti. Prašiau, kad šaltyšius paduotų žinias apie mūs stovį.

Lietuvos naujienas sunku aprašyti: daug visko atsitiko per tiek laiko, tik gal sulauksime kada bus galima tankiau susirašyti. Linkiu visiems geriausios sveikatos.

Liudvika Jakaičiutė-Moleikaitienė.

Usai, Lukšių parap.
Rugsėjo 1 d., 1919 m.

ŽINIOS — ŽINELĖS.

Mintaujoje vokiečiai du kartu darė sukilimus prieš Latvių valdžią. Vokiečių ešelonai vis tebetraukia per Joniškį į Mintaują.

Latvių vyriausybė persekiojo Palangos lietuvius ir konfiskavo "Pal. Žvėjį".

Lenkai žiauriausiai persekioja žmones. Daugelyje vietų įvesta baudžiava. Žmones priverstinai varo į dvarus laukų darbus dirbti.

Vilniuje smarkiausiai siaučia lenkų cenzura, persekiodama lietuvių spaudą.

Praeitą sąvaitę lenkai rengė visoje Lietuvoje sukilimą prieš dabartinę valdžią. Sukilimas laiku sustabdytas. Daugelyje vietų aplink Kauną lenkų legijonieriai (P. O. W.) supjaustė telefonų vielas ir stulpus ir pagadino kelius.

Naktį rugpjučio 29 d. Prancuzų Misijos automobilyje iš Vilniaus buvo atvykę lenkai — legionieriai. Sako, kad jie važiavo pasveikinti "naują" valdžią, bet apsivilė...

"Laisvė," Kaunas.

ATSISAKYMAS.

Sept. 8, 1919.

Ponui J. P. Pajauskas rašt.
Lietuvių Spaudos Bendr.
3253 S. Morgan St. City.

Brangus Tamista:

Jusų laiškas rašytas Rugs. 6-tą 1919. Kuris praneša man kad esu išrinktas direktoriumi Lietuvių Spaudos Bendrovės, metiniame Šėrininkų susirinkime, laikytame 29 d. Rugp. 1919, mane labai nustebino; nes aš nebuvau minėtame šėrininkų susirinkime nei manęs klaustasi ar aš sutiksiu buti direktoriumi jusų korporacijos. Toliau jusų laiškas praneša kad 8 d., Rugs. 1919, įvyks direktorių susirinkimas Lietuvių spaudos Bendrovės ofise, kuriame aš turėjau dalyvauti kaipo naujai išrinktas direktorius.

Gaila man kad aš negaliu apsiimti buti direktoriumi Lietuvių Spaudos Bendrovės, nes svarbus užsiėmimai man to nedaleidžia. Tatai tariu širdingų ačiu valdybai, direktoriams ir šėrininkams Lietuvių Spaudos Bendrovės už užtikimąjį koki jie manyje turi ir užtikrinu kad kuo tik galėsiu sušelpti tą korporaciją su didžiausiu malonumu patarnaudu tik dabar negaliu buti direktoriumi.

Velydamas minėtai Lietuvių Spaudos Bendrovei, jos valdybai ir direktoriams visokios pasekmės ateityje, esu

Su pagarba jusų
JOSEPH J. ELIAS.
J. J.: O. G. (Apgr.)

KUR?

Kur mūs broliai pjovėjėliai, kad pievoj nevalioja,
O mūs sesės grebėjėlės lankoj nedainuoja.
Kur mūs šiandie žilgalvėliai, kad rugelių nelanko,
O mūs broliai mažesniejį kaimenių nevaiko.
Broliai karėj iškeliavę su priešu kovoja,
O mūs sesės geltonkasės brolelių dejuoja.
Ten rugelių maža yra, nereik nei lankyti,
O kaimenių tokiu budu nereik nei ganyti.

Tėvynės Sunus.

THE VALUE OF AN ACRE HOME.

NAMŲ SU AKERIU ŽEMĖS SVARBA.

Viena iš priežasčių delko pakilo taip labai pragyvenimo kainos yra ta, kad maža dalis amerikiečių turi nuosavius namus. Sulyginant su Europos šalimis, tai 30 nuošimčių namų savininkų Amerikoje yra mažiau, kaip Europoje. Namų nuoma pakilo nepaprastai greitai ir skaudžiai atsiliepia daugelio žmonių gyvenime. Be to, daugelis ima savo maistą iš artimiausios grosernės. Grosernikas turėdamas dideles išlaidas turi brangiai imti už prekes. Kostumeris turi apmokėti ir maisto kainas ir grosernikno namų išlaidas.

Federalė valdžia pastebi, kad daugiau žemės turi pereiti į žmonių nuosavybę, norint pagerinti pragyvenimą. Net Rhode Island valstijoje, kuri yra labjausia apgyventa, ant kiekvieno žmogaus išeina po du ir pusė akerio. Kad gyventojų gerovė pasitaisytų, reikia, kad atsirastų daugiau namų savininkų su vienu akeriu žemės. Neužtenka del gerovės turėti vien triobą, reikia prie jos žemės, kad butų kur užsivesti daržą, ir tokiu budu sumažinti sau išlaidas. Kiekvienoje beveik šeimynoje yra žmonių, kurie negali dirbti dirbtuvėje. Jie galėtų dirbti daržuose, iš kur daugiau kaip pusę savo maisto šeimyna galėtų gauti. Be to, kiekvienam reikalingas yra geras oras, pasimankštintmas. Daržas prie namų tam duoda progą. Vartojimas šviežių augalų daro gerą inteknę į sveikatą ir jiegas. Tai turėtų rupesti kiekvienam žmogui.

Tris dalykus suteikia vieno akerio namai:

1) Geresnę sveikatą.

2) Neprigulmybę ir pragyvenimo mažesnes išlaidas.

3) Užtikrinimas sau lengvesnio pragyvenimo, netekus darbo.

Gyvenimas susikimšus kambarinose yra priežastimi ir fiziško ir doriško puolimo. Nuosavi namai su akeriu žemės tokias priežastis prašalina: duoda daug šviesos, saulės šilumos, paliuosuoja nuo susikimšimo.

Amerikoje tiek yra žemės, farmos kitos taip didelės, kad daugybei žmonių gali užtekti žemės ir nebrangiai. Dabar daug žemės neapdirbama, o jį apdirbta neštų daug maisto ir pragyvenimas atpigtų.

Pažiurėt į vaikus. Kiek jų sunykusių, nenkų. O kodel? Kad gyvena sugrusti angštai, kvėpuoja sugedusiu oru, negauna šviesos. O ar taip butų, jei šeimyna turėtų namus su akeriu žemės. Daug įvairių ligų viešpatauja miestuose del angšto gyvenimo ir blogo oro. Jei miršta kudikis, viešpatija netenka piliečio, o kiek likusių gyventi yra be vertės ir nenaudingais visuomenei. Gėda didmiesčiams. Amerikonai didžiuojasi savo gerove, o tuom tarpu apie 70,000,000 yra benamių, o tik 30,000,000 turi nuosavius namus. Apie 40% uždarbio kiekvieno žmogaus yra praleidžiama maistui. Jei kas turėtų namus su akeriu žemės jis nupigintų savo pragyvenimą ant 60%, nes nemokėtų randos, o daržas duotų daug maisto.

Miss Harriet Fuller, Vyresnėji Nursių Lankytojų Draugijos Chicagoje, praneša, kad du trečdaliu nupuolusių vaikų, du trečdaliu liguistų vaikų, vienas trečdalis nesumanių motinų ir du trečdaliu tėvų pabėgėlių yra iš persigrudusių namų. Iš penkiasdešimts negalių vaikų beliipsnės mokyklos 43 gyvena tokinose namuose, kurinos valdžia turėtų liepti nugriauti.

CICERO LIETUVIŲ DOMAI!
Kas tiktai iš Cicero norite gauti "Draugą" arba paduoti į jį apgarsinimą, ar kokį darbą (jobą) kreipkitės prie p. A. Valančiaus.
1462 So. 49-th Ave.
Pas jį galima gauti maldaknygių ir kitokių knygų.
Pasinaudokite.

SERGĖKITE SAVO AKIS.

Simetonos geral pritaikinti akiniai bus palengvinimu del Jūsų akių. Kuomet tu kenti nuo galvos skaudėjima, kuomet raidės lėjasi į kraują, kuomet skaitai ar siuvi ar rašai, tai tuomet yra ženklas, kad reikia Jums akinių. Mano 15 metų patyrimas priduos Jums geriausią patarnavima už prieinamą kainą nei taip šemiausiai ik $3.98.
JOHN SMETANA
Akių Specijalistas
1801 S. Ashland Av. Chicago
Egzaminas suteikiamas dykai.
Kampas 18-tos gatvės.
3-čios lubos virš Platt'o aptiekos.
Kambariai 14, 15, 16, 17 ir 18
Temykite į mano parašą.
Valandos: nuo 7 val. ryto iki 9 val. vakare. Panedėliais, Seredomis ir Petnyčiomis.

Žmogus kasosi galvą, kad palengvint niežėjimą. Kasimasi pasidaro paprotim, ir tuomet žmogus kasosi nejučiomis. Bet jis žino, kad jam niežti, ir visi kiti tą žino.
Vyrai ir moterys kenčia niežėjimą nuo pleiskanų, o kenčia bereikalingai, nes tą niežėjimą galima lengvai prašalinti. Nebus daugiau niežėjimo, kasimosi, plaukų slinkimo ir kitų nemagumų, įvykstančių nuo pleiskanų.
RUFFLES
panaikins visus niežėjimus ir išvalys iš galvos visas pleiskanas. Paskui tik retkarčiais suvilgymas galvos apsaugos jų nuo pleiskanų atsinaujinimo.
RUFFLES yra maisytinga mandynė galvos odai ir plaukams. Ji neužgadins nei taukuotosios odos. Jūs negalite apsieiti be RUFFLES, jei turite pleiskanų.
Jūs aptiekininkas pardavė jums už tyc. bonkutę. Mes taipgi galime atsiųsti jums tiesiog, jei gausime nuo jūsų 75 centus pačto markomis ar money order, kurinos įsiųskite jums adresu:
F. AD. RICHTER & CO., 215-225 Broadway, New York.

Lietuviai Amerikoje.

ROCHESTER, N. Y.

Kareivių vakaras.

Spalio 5 d. sugrįžusieji lietuviai kareiviai surengė savo draugams bei draugėms gražų vakarėlį. Buvo tai vakarienė su plačiu programu. Iš visako matėsi, kad musų kareiviai rengėsi prie to rupestingai. Ypač daug pasidarbavo P. Milevičius ir A. Norkevičius. Judviejų rupesniu viskas taip gražiai buvo sutvarkyta, kad tikrai malonu buvo dalyvauti tokiam prakilniam susirinkime. Vakarienė puikiai pagaminta; svetainė kopuikiausiai papuošta, visur vėliavos, gėlės, žaliumynai, o tarp jų elektrikinės lemputės, it žvaigždutės spindėjo. Tarp tų žvaigždučių viena ypatingai spindėjo, nes buvo didesnė už kitas ir auksinė; po ja stovėjo stalas uždengtas Amerikos vėliava, apstatytas palmomis, o ant stalo didžiausias gėlių bukietas su parašu: "Jono Gudino pagerbimui — nuo draugų." Mat iš arti 100 jaunuolių, iškeliavusių iš šios kolonijos karionomenėn, jis vienas žuvo karės lauke.

Vakarą atidarė A. Norkevičius gražia prakalba, linkėdamas, kad tarp jauninio visacos bujotų draugiškumas. Po to p-lė C. Nevedonskiutė, apsitaisius Amerikos vėliava, ant steičiaus sugiedojo Amerikos himną, o p-lė K. Dubisa, apsitaisius Lietuvos vėliava, sugiedojo Lietuvos himną.

Laike vakarienės tarpais griežė vyčių orkestra, tarpais dainavo įvairius duetus, kvartetus mažos mergaitės ir didės merginos. Iš jų ypatingai pasižymėjo, kaipo turinčios gerus balsus, tai musų dvi soprano: p-lė K. Dubisa, kuri dainavo solo: "Kur bakužė samanota" ir "Pamylėjau," ir p-lė C. Nevedonskaitė, kuri dainavo: "Meilė" ir vieną angliškų. Jodvi tai tikrai buvo to vakaro papuošimas. Taip-gi mergaitė E. Krajeriutė, gražiai pasakė ciles pritaikintas tai iškilmei, t. y. linkėjimai klebonui ir kareiviams. Apart to pasakyta keletas prakalbų ir gražių linkėjimų. Pirmutinis kalbėjo kun. J. Kasakaitis. Gražiai išdėstė lietuvių kareivių priedermes kaslink musų tėvynės, Lietuvos; nurodė, kad norint buti naudingais savo tautai, reikia pažinti jos dvasią, dabartinius reikalavimus ir troškimus, pažymėdamas, kad tik doras ir apsišvietęs jaunimas yra tvirtas tautos pamatas.

Po jo kalbėjo S. Klimaitis, pirmininkas vietinio skyriaus lietuvių legijono, t. y. Amerikos kareivių draugijos, prie kurios priklauso ir musų sugrįžę kareiviai. Jis ragino kiekvieną kareivį ir taip kiekvieną jaunikaitį patapti dabar Lietuvos kareiviu ir kovoti už musų tautos laisvę.

Trečias kalbėtojas V. Gudinas nurodinėjo, kad kiekvienas kareivis laikytų gyvasties apdraudimą (life insurance), jei turėjo karės metu, nes tokiu budu taupina pinigus. Galutinai T. Gudinas papasakojo juokingų įmotelių iš kareivių gyvenimo, kuom visus gardžiai pajuokino.

Tarp tų linksmybių nepamiršta ir musų tėvynės reikalų. P. Milevičius, kuris buvo vakaro vedėju, paprašė klebono papasakoti apie Lietuvos stovį. Kun. Kasakaitis nupiešė, kaip musų tėvynė žengia prie laisvės, kokią kovą veda su jos priešais ir kad musų parama jai yra reikalinga; galutinai pažymėjo, kad šio vakaro žiedu butų musų aukos, kurias sumestume ant musų tėvynės aukuro. Tas klebono balsas nepaliko tuščias, nes kiekvienas aukojo sulig savo išgalės.

Po 2 dol.: kun. J. Kasakaitis ir A. Stašaitis.

P. Milevičius $1.05.

Po 1 dol.: P. Širvinskas, P. Eismontas, V. Pikunas, J. Černius, O. Jonikiutė, V. Uzdila, P. Burinskas, J. Šokelis, K. Dubisa, A. Širvinskas, A. Norkevičius, J. Stražinskas, J. Šaučiunas, J. Velikis, F. Šlapelis, A. Bernatavičiutė, J. Bartmonas, S. Klimaitis, V. Gudinas, B. Janchitis, C. Gervickas, F. Kučinskas, S. Kriaučiunas, V. Paliukaitė, A. Žukauskas, A. Vėželis, M. Vesavičius, A. Marcelionis.

Smulkių aukų $3.95.

Viso surinkta $37.00.

Šios aukos įduotos vietos T. F. skyriaus iždininkui, K. Andriuškai.

To prakilnaus vakaro programą užbaigė Lietuvos himnas ir triukšmingas šauksmas Valio Amerikos Prezidentui, Lietuvos Prezidentui, generolui Žukauskui; Valio laisva ir nepriguliuinga Lietuva!

Vienas iš Jų.

WATERBURY, CONN.

Teko man buti Waterburyj, Conn. ir mačiau keistus lietuvių įpročius.

Vieną vakarą, su savo draugu, išėjau pasivaikščioti po "Brooklinę" arba po Bank gatvę. Beeinant pamačiau didelį burį žmonių, pareinant gatve. Nustebus paklausiau savo draugės, iš kur tiek daug žmonių eina. "Iš moving pikčerių," atsakė mano draugė. Žiuriu, eina vyrai, jauni ir seni, senos moterys su vaikais. Keista. Ar-gi negeriau butų ir nenaudingai laiką praleistų mys žmonės, kad parėję iš darbo, vietoj eiti į "moving picture," pasiimtų katalikišką laikraštį arba gerą knygą ir pasiskaitytų. Jaustų naudą sau ir kišeniėje liktų tie dešimtkai (dabar jau už dešimtuką nėra "šiovė"), kuriuos praleidžia žiurėjimui į kokius ten, kartais visai netikusius, paveikslus.

Ant rytojaus teko užeiti pas kitus žmones. Bekalbant mums atėjo man nepažįstama moteris. Kada užsiminiau apie tokį lietuvių nesusipratimą, matytum, kaip ta moteris pastatė akis ir nekalbėjo apie kokias 10 minutų.

Antras negražus įprotis yra tas, kad nedėliomis vyrai išėję iš bažnyčios sustoja ant šaligatvių taip, kad net praeiti negalima. Norėdamas praeiti, turi eiti viduriu gatvės. Svetimtaučiai tokį įprotį priskaito ne apšvietimui. Kitur to nėra.

Ten Buvusi.

NEWARK, N. J.

Graži auka.

L. Vyčių 29 kuopa turi išleidusi keletą tukstančių egzempliorių knygutės "Gyventuno pamatai." Savo susirinkime, spalio 6 d., nutarė paaukoti vieną tukstantį tų knygučių Moksleivių fondan. Visas tukstantis tų knygučių bus parduota ir pinigai atiduoti Moksleivių fondan. Knygučių kaina 10c. Šią knygutę kiekvienas lietuvis turėtų perskaityti, nes yra labai naudinga ir pamokinanti. Ją parašė gerb. kun. J. Dobuzis.

"Bonų pardavimas yra pirmas musų valdžios visuomenės sąmoningumo bandimas ir kartu žmonių pratimas taupyti.

Taupymo paprotys yra didis moralinis pažangos pažymys".

Ad. Prusas.
Prekybos ir Pramonės Banko Direktorius.

Knygyno komisija išdavė raportą, paaiškindama, jog vyčių knygynas jau galutinai sutvarkytas ir jau galima pradėti knygas imti į namus skaityti. Tai draugijos ir kuopos, priguliančios prie Newarko Katalikų Centro, malonės paraginti savo narius, kad laukytų vyčių knygyną, nes, sulig N. K. Centro prašymo, vyčiai sutiko duoti naudoties knygynu katalikiškų draugijų nariams. Knygynas bus atdaras kiekvieną ketvergo vakarą nuo 8 iki 9:30 val., Šv. Jurgio draugijos svetainėje.

L. Vyčių 29 kuopa sutvėrė jaunųjų vyčių skyrių. Jau taiko porą susirinkimą. Viskas gerai vyksta. Susirašė apie 50 vaikų.

Prakalbos.

L. L. Sargai buvo surengę prakalbas spalio 8 d. Kalbėjo p. J. Šaliunas, tik kr grįžęs iš Lietuvos. Jis nupiešė dabartinį Lietuvos ir abelnai visos Europos padėtį. Daugiausia kalbėjo apie Lietuvos karionomenę. Papasakojo, kaip narsiai jie kariauja už Lietuvos laisvę. Po jam kalbėjo p. Žiuris. Šis daugiausia kalbėjo apie reikalingumą visokių išdirbysčių Lietuvoje. Reikią pastebėti, kad kaip vienas, taip ir antras kalbėtojai nemaišė jokių partijinių dalykų.

Mažiukas.

RED. ATSAKYMAI.

P. Jurgiui Stankevyčiui. Glen Lyon, Pa. Norint važinoti į Lietuvą reikia kreiptis prie Lietuvių Tarybų Ekzekutyvio Komiteto Washingtone. Laiškas reikia šitaip adresuoti: Lithuanian National Council 703 Fifteenth str., N. W. Washington, D. C. Laiškus galima rašyti lietuviškai. Tik dabar, prasidėjus karei Lietuvoje ir Latvijoje, nelengva bus parvažiuoti į tėvynę.

P. Sherniui, Newark, N. J. Tokias žinias, kaip kad Tamista praneši, laikraštis gali talpinti tik tada, kad kaltinamasis asmuo jau yra paduotas teisman.

SUTRAUKA REKOMSTRUKCIJOS DARBO.

KONGRESAS. Rugsėjo 30 Senatas perleido Prezidento Wilsono parentą bilių, kad sumažinti pragyvenimo iškaščius. Maistas laikomas šaltose sankrovose negali buti ilgiau, kaip 12 mėnesių ir reikalaujama, kad maistas turi turėti paženklintą dieną, kada ten indėtas.

KARĖS DEPT. Statistikų Skyriaus generalis štabas praneša, kad iš 5,880 priešų nelaisvių, kurie buvo Suvienytų Valstijų rankose, rugs. 14 d., 1,832 buvo dar laikomi barakuose.

KOMERCIJINIS DEPT. Komercijiniai raportai rugs. 29 eitnoja kabdegramą, gautą iš Londono nuo Gen. Hollis, kad Britanijos valdžia nuėmė išveimą muitą nuo rėlyklų, alaus ir žuvies.

KOMERCIJA. 1). Praneškama iš New Yorko, kad daug geležinių peskių [illegible] gaunama iš Prancuzijos, Belgijos Grekijos ir Egypto.

2). Iš Cologne praneša, kad keletas Vokietijos automobilių firmų susijungė, kad pralenkti Suvienytas Valstijas dirbant motorinius karus. Šita draugija vartos amerikoniškų metodą, kiekviena firma stengsis padirbti kodaugiausia.

ANGLYS. Iš Ryno praneša, kad dėl streiko Britanijoj ir bus pristatoma Italijai anglių iš Britanijos ir tas trukumas bus labai atjaučiamas. Nors Belgija, Amerika siunčia anglių į Italiją, tečiau labai maži ir neužteks.

LAIŠKAI IŠ LIETUVOS.

Brangiausioji sesutė Onytė!

Visų pirmiausiai linkėjame tau daug laimės ir geros sveikatos. Ir šiuomi pranešu tau, jog esame visi gyvi ir sveiki, ko ir tau iš tikrų musų širdžių linkime. Atrašyk mums greitai, o mes tau ir-gi rašysime tankiai ir atsiųsime savo paveikslus (del pertikrinimo, kad mes esame visi gyvi ir sveiki). Aš, Gabrielė, rašau tau tą mažą laiškelį, pranešdama apie musų stovį ir likimą po to nežmoniško ir baisiausio Europos karo, kuris tukstančius gyvybių yra prarijęs. Daug negrįžo musų mylimųjų brolių lietuvių iš nasrų to smarkaus driežo. (Aprašysiu toliaus kas kovoje žuvę randasi).

Nėra ramybės dar lyg šiam laikui. Mes paaukojom savo paskutinius jauniausius brosėlius už Lietuvą, laisvą, nepriklausomą valstybę!

Kur randasi musų Jonukas, Mockiukas-Kaziukas, Vacius Bedarbiukas ir daug, daug tavo pažįstamų; žodžiu sakant, visa Lietuvos jaunuomenė, Suvalkų gub., Kauno gub. ir rytprusių jaunuomenė. O Vilniaus gub. turi užėmę bolševikai (arba rusai-cicilistai, tikėjimo ir krikščionių naikintojai). Todėl-gi susitvėrė garbinga lietuvių karionomenė ir šventai pasiaukoję save jauni Lietuvos sunys čėjo skubiai užstoti bolševikams kelią, kad apginti savo senus tėvelius ir seseles nuo tų baisių levų-bolševikų.

Stiprus priešas, todel-gi ir stiprus susirėmimai yra. Bet vis-gi lietuvis krikščionis Dievaje stiprus ir dvasia jo karšta.

Karžygiai tardami ėjo: "Už tėvynę, už Lietuvą, kad ir musų gyvybė žuva, gelbsime tėvynę, Lietuvą, plieniniu kardu! O jei tas sutruks, tai su ugniniu."

Drąsiai į eilės stojo ir ne kokių išjuokų neišmanėlių (lenkų) neatbojo, ragindamiesi vienas kitą: "Vyrai! kas galit už mylimą šalį, eikit skubiai lietuvių glitosna! Skardu žurėti į tuos vargdienius musų brolius, kurie, viską numetę šonan, bėgo, rinkosi iš visų krašty: kas į Alytų, kas į Kauną, kas į Marijampolę, kas į Vilkaviškį ir t.

Dar nuo ano karo nenudžiuvo skruostai nuo ašarų senųjų tėvelių ir vėl šiandie reikia ašaroti išleidžiant paskutinį savo sunų, kurs, Dievas žino, ar sugryž į gimtinę. Dievas žino ar išvys Jos mėlsvą padangę. Gali priešininkai užmušti ar nelaimę kur kentėti; gal negauti tėtušėlių savo paregėti. Ak, Dievo, koksai liudnumas spaudžia silpnutę širdį. Dievas žino ar išvysim gimtinę mamutę ir mylimą sesutę...

Užbaigiu tuos liudnus žodelius, o norim parašyti apie save ir savo gyvenimą. Aš esu su broliu Juozuku Kaune nuo 1915 metų. O namiškiai likę gyvena ant senosios vietos. Jeigu tau svarbu žinoti, kodel aš čia gyvenu, tai pasakysiu. Juozas Kauno miesto lietuvių teisme tarnauja ir aš prie jo esu už virėją. Algos gauna jis 300 rub. į mėn., kad ir brangu viskas šimteriopai, bet užtenkamai. Tiktai kaime tai sunku gyventi, nes viskas žuvo karo metu. 1915 m. buvome vokiečių karionomenės užimti ir iš savo vietų išvaryti iki Lukšių, nuo paties Žapyškio. Per du mėnesiu negalėjo niekas į savo vietą nei pažiurėti pareit, nes buvo vokiečių karionomenės tvora užtverta ir sargyba nepraleido. Nuo Šv. Petro buvom išvaryti iki kol jau apie Lukšius rugtus nupjovė, o musų paliktieji nubiro ant žemės; bulvės musų ir kitų liko neapkauptos ir tt. Smulkių gyvuliukų ir mažų namiaių paukščių vokiečių karetviai nedavė mums varyties. Viską jie atėmė ir varė sau į Vokietiją, nieko neatlygindami mums. Ir ten išbėgę per daugybę palėgėlių niekur negalėjome vietos gauti. Todel ir lijo ir šalome, kiek tik į musų odas tilpo. Iš to daugybė žmonių mirė tenai. O kuomet pagrįžome į savo vietas, radome sugriautus budinkus, o kas pasipainiojo, tas tapo net į žemę sugrustas.

Slivinskynės ir Petelkos mažji kluonai taip buvo sugrusti, jog nebuvo iš tolo jokios žymės, taip-gi ir musų kluonas ir grinšių medžiai, kurie gale stubos augo, vidurin kalno buvo numesti ir sustučkuoti. Taip ir visokių kitų atsitikimų buvo gana daugybės.

Viską parašysime sekančiuose laiškuose, tiktai mums prisiųsk naują savo gyvenamos vietos adresą.

Jonas Keliotis, gyvenantis Rockforde, Ill., gavo sekantį laiškį nuo savo brolio, Prano, iš Lietuvos:

Brangus Jonel!

Siunčiu tau, mylimas brolelį, laiškį nuo savęs, taip-gi nuo tėvelių, nuo broliukų: Petruko ir Antanuko, o taip-gi nuo seselės Savanytės. Siunčiam gerų linkėjimų ir pasisekimo darbuose ir užmanymuose. Liudna darosi prisiminus tave, kad taip ilgai nesimatėm ir negavom jokios žinios. Kas nedeido mums susisiekti! Tai kąras, kuris kaip audra siautė po tėvynę, Lietuvą ir vargino žmones.

Pasibaigus tam baisiam karui, prašvito musų tėvynei, Lietuvai, kiek geresnė ateitis. Visi tik laukė tos brangios išsiliuosavimo valandos ir ruošėsi prie taujo gyvenimo.

Bet neilgai mums ta viltis užsiliko. Iš šiaurės užpuolė draskyti musų tėvynę naujas priešininkas, tai bolševizmo, arba komunizmo, nešėjai, kurie, įsibriovę į musų šalį plėšė įvedami visur komuną.

Prakilnus musų jaunimas, matydamas tokį padėjimą savo krašte, kad bolševikai nori sutaikinti jų laisvę ir nepriguimylę, stojo su ginklu rankose ir ėmė vyti iš savo šalies laukan neprašytus svečius. Ir tiktai dėka musų narsios karionomenės, bolševikai tapo išvyti.

Išvijus bolševikus, atsitiko vėl didelė skerdynė, tai pasilikusių vietinių komunistų žudymas. Daug tuomet išžudė bolševikų. Tame tarpe papuolė ir musų Antanas Kubilius, kuris buvo atvykęs iš Petrogrado ir įstojęs į bolševikų revoliucijinį komitetą pirmininku arba taip vadinamu komisaru.

Tai matai, brolel, kas pas mus atsitiko, koks nežmoniškas pasielgimas. Mažj Jonukas sulei Kubilių Petrą, tai prašau pranešti ir jam apie tokį liudną atsitikimą ir taip-gi nuo manęs duoti labų dienų.

Kaslink musų namiškių gyvenimo, tai gyvena pakelei sveiki. Visų triobų dar nepasistatėm: pasistatėm tik daržynę, grįčios dar ne. Jei suligsim su meistrais, tai maž šįmet ir pasistatysim, nes jau nusibodo pirtyje gyventi.

Kaslink manęs, tai dabar gyvenu Biržuose ir lankau gimnaziją: sėdžiu ketvirtoje klesėje.

Tai tiek, mielas brolel, tam kartui. Apie tą liudną atsitikimą parašysiu kitame laiške, jei šį pasiseks nusiųst. Ir vėl, antra vertus, negalima daug rašyti, nes nežinau tikro adreso, todel leidžiu sennoju.

Tai tam sykiui, mielas brolel, sudiev! Pasilieckam sveiki iki kito pasimatymo.

Su pagarba.
Pranas Keliotis.

AM. L. R.-K. FEDERACIJOS VALDYBOS ADRESAI.

Kun. J. J. Jakaitis, prezidentas, 41 Providence St., Worcester, Mass.

Kun. Pr. Bučys, vice-prezidentas, 2634 W. 67th St., Chicago, Ill.

J. Mockus, iždininkas, 1301 So. 50th Ct., Cicero, Ill.

Kun. F. Kemėšis, sekretorius, 381 Westminster ave., Detroit, Mich.

REIKALAUJA.

REIKALINGI.

5 kriaučiai dirbti prie kotų. Gera vieta tokiems kurie supranta visa darba. Atsišaukite

J. Naugžiutė,
3103 S. Halsted St.
Žemu lubos kambaris No. 1

MERGAITES IR MOTERIS.

Reikalingos prie dirbimo popierinių dežučių, lengvas darbas prityrimas nereikalingas Švarus, ir Gražus kambariai.

Schults Paper Boxes,
531 W. Superior St.

PAIESKOJIMAI.

Paieškau brolio Jono Vasiliausko, pasimetusio iš Kauno Guber. Telšių pav. Renavos parap. Račalių sodos. Jeigu kas žinote kur jis gyvena, arba jis pats lai atsišaukia sekančiu adresu

Konstantinas Vasiliauskas,
3046 Houston Ave. So. Chicago, Ill.

ANT PARDAVIMO.

MAJNO.

ant miesto properties.

115 akrų farmą netoli Cicago su budinkais, gyvuliais ir mašinerijom. Preke $15,000.00.

United Land & Investment Co.
117 N. Dearborn Str. Chicago.

Savininkas prasišalina ir nori parduoti savo properties tuojaus, dviejų pagyvenimų murinis namas 50 pėdų plačio priekaisis, jame randasi 2 kraujuvos, 2 p[illegible] ir 2 po 5, [illegible] lui, modernišku. Atsišaukite: 51-ma gatvė, į vakarus nuo Ashland ave., telefonas Prospect 6663.

Šiuomi pranešu, kad aš atidariau lietuvišką

Čeverykų Taisymo Šapą
JUOZAPAS KLUMBIS
6612 So. Talman Ave., Chicago, Ill.

TEL. McKINLEY 1906
DR. S. BIEZIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VALANDOS 1 iki 3 Vakare
3123 W. 35TH. ST. CHICAGO, ILL.
Arti Kedzie ave.

Dr. A. BURKE
(Lietuvis)
418 W. Market Str.
Pottsville, Penna.
Su visomis ligomis priima nuo
Nuo 8 iki 10 val. ryto
Nuo 1 iki 3 val. po pietų
Nuo 6 iki 8 val. vakare.

DR. LEO AWOTIN
Gydytojas, Chirurgas, Akušeris.
1920 So. Halsted St., Chicago.
Kalba lietuviškai, latviškai ir rusiškai.
Valandos: 10 — 12 ryte; 6 — 8 vakare
Tel. Canal 6147

Uždirbk $35 iki $50 į savaitę

Kirpejai ir kriaučiai yra reikalaujami visuomet, jie turi trumpas valandas ir lengva darba.

Mes galime jus išmokyti šio darbo į trumpa laika dienomis ar vakarais, už mažą kaina. Specijalis skyrius mokinimo ant siuvamu Power mašinų.

MASTER SCHOOL.,
J. F. Kasicka, Perdėtinis
190 N. State Str.
Kamp. Lake Gat. 4 lubos

Telefonas Pullman 60
DR. W. A. MAJOR
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas 11710 Michigan Ave.
Adynos 8:30 iki 9 Ryto — 1 iki 2 po pietų — 6:30 iki 8:30 vakare.
Nedėliomis nuo 10 iki 11 Ryte

Tel. Drover 7062
Dr. C. Z. Vezelis
LIETUVIS DENTISTAS
Valandos: nuo 9 ryte iki 9 vak.
Nedėliomis pagal sutarimą
4712 SO. ASHLAND AVENUE
arti 47-tos Gatvės

Telefonas CANAL 257
Dr. C. K. KLIAUGA
DENTISTAS
1139 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Valandos: 9—12 ryte ir 2—9 vakare.

Dr. S. Naikelis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4712 So. Ashland Ave.
Phone Drover 7062
Cicero Office
4847 W. 14-th St.
Phone Cicero 33
Residencija 3236 W. 68-th St.
Phone Prospect 1545

Dr. A. K. RUTKAUSKAS
Telefonas McKinley 3706
GYDO VISOKIAS LIGAS
3457 South Western Boulevard
Kampas W. 35-tos gatvės

Dr. M. Stupnicki
3109 So. Morgan Street
CHICAGO, ILLINOIS
Telefonas Yards 3095
Valandos: — 8 iki 11 iš ryto;
4 po pietų iki 6 vak. Nedėliomis nuo 9 iki 3 val. vakare.

Dr. G. M. GLASER
Praktikuoja 28 metai
Ofisas 3149 So. Morgan St.
Kertė 32-ro St., Chicago, Ill.
SPECIJALISTAS
Moterišku, Vyriškų, taipgi chroniškų ligų.
OFISO VALANDOS: Nuo 9 ryto iki 10, nuo 12 iki 2 po piet, nuo 7 iki 8 valandai vakare.
Nedėliomis nuo 9 iki 2 po piet
Telefonas Yards 687

JOSEPH C. WOLON
Lietuvis Advokatas
29 SO. LA SALLE STREET
Gyvenimo Tel. Humboldt 97
Vakarais 2911 W. 22-nd Street
Tel. Rockwell 6799
CHICAGO, ILL.

Resid. 932 So. Ashland Blv. Chicago
Telefonas Haymarket 3544
DR. A. A. ROTH,
Rusas gydytojas ir chirurgas
Specijalistas Moteriškų, Vyriškų Vaikų ir visų chroniškų ligų
Ofisas: 3354 So. Halsted St., Chicago
Telefonas Drover 9693
VALANDOS: 10—11 ryto 2—3 po pietų 7—8 vak. Nedėliomis 10—12 d.

V. W. RUTKAUSKAS
ADVOKATAS
Veda Bilas Visuose Teismuose
Ofisas Didmiestyje
69 W. WASHINGTON STREET
Kambario 640
Tel. Central 5474
Gyvenimas 812 W. 33rd St.
Tel. Yards 4681

CHICAGOJE.

KATALIKIŠKOS ŠVENTĖS.

Pirmadienis, spalio 20 d., Šv. Jonas Kantietis.
Antradienis, spalio 21 d., Šv. Uršulė.

80 PORŲ GAVO PERSISKYRIMUS.

Tas atlikta su viena diena.

Augštesniojo teismo teisėjas McDonald pracitą penktadienį autorizavo persiskyrimus 80 porų.

Už tai niekas negali kaltinti teismų. Teismai juk vaduojasi įstatymais.

GIRTI AUTOMOBILISTAI SUVAŽINĖJO MERGAITĘ.

Aną dieną girti automobilistai suvažinėjo mergaitę Johanną Mynihan, 3 metų, 5749 South Peoria gat. Mergaitė su kitais vaikais žaidė ne gatvėje, bet ant šaligatvio. Atužė automobilius, užlėkė ant šaligatvio ir sutraukino mergaitę. Kiti keli vaikai lengvai pažeista.

Pasirodė, kad automobilių valdė policmonas Connors. Jis važiavo su Earl Geyer, automobilinus savininku. Abudu buvo girtutėliu.

Policmonas suspenduotas. Gi Geyer palinosuotas po paranka.

AIRIJOS PREZIDENTAS BUVO CHICAGOJE.

Išvažiavo į Wisconsino valstiją.

Spal. 17 per Chicago pravažiavo Airijos respublikos prezidentas de Valera. Jis iškeliavo į Wisconsino valstiją. Nedaugeliui chicagiečių airių teko su juo pasimatyti.

Pirm to Suv. Valstijų senate senatorius Williams baisiai buvo užsipuolęs prieš šios šalies airius, katrie skolina Airijai pinigus.

Paklaustas apie tas senatoriaus denuncijacijas de Valera pasakė:

"Neturiu reikalo komentuoti, kad senatoriaus Williamso kalba pakenktų airių tautos reikalams. Nuo jo tas buvo laukiama.

"Tie visi, katrie pirks Airijos bondsus, gaus certifikatus, pamainomus auksu. Jei airių respublika nebus pripažinta, tuomet neapribuotam laikui paskola skaitysis kaip dovana. Bet gan greit Airija iškovos laisvę ir nepriklausomybę, ji visuomet savo širdyje turės tą paskolą, kokią jai davė žmonės.

"Paskola bus pavartojama trims daiktams (tikslams): suorganizuoti Airijos industriją; atgaivinti anglų išnaikintus miškus ir įsteigti žemės banką."

SURASTAS IŠDADĖJĘS VAIKAS.

Šalę East Chicagos ganyklose surasta miegantis išdadėjęs vaikas. Paimtas policijos nuovadon. Sakoma esąs kokių 11 ar 12 metų amžiaus. Pasisakęs tik tiek, jog jo vardas John ir esąs našlaitis.

Mieste Gary, Ind., jau antroji savaitė nesurandamas prapuvęs vaikas John Sirak. Buvo manoma, kad tai buv jis. Bet pasirodė, kad ne.

SUARESTUOTA MERGINA UŽ APSIVOGIMĄ.

Sakosi, negalinta pragyventi uždirbdama $10 savaitėje.

Jaunuolių pataisymo įstaigoje (Detention Home) laikoma jauna mergina Mildred Lawson. Ji suareštuota už vagystę. Sakosi, norėjusi nusipirkti drabužių, norėjusi pagelbėti motinai. Bet uždirbdama vos $10 savaitėje negalėjo to padaryti. Tad buvusi priversta vogti.

Štai ką ji sako:

"Neknomet jokio bloga nepadariau pirmiau. Bet ir nebuvau laiminga pasisavinusi tą, kas ne mano. Bet įsidėmėkite, koks tai sunkus ir nepakenčiamas pragyvenimas uždirbant tik $10 savaitėje, knomet to visa neužtenka svarbiausiems reikalams.

"Man kaikurį laiką teko dirbti gumos (čiulpiamos) dirbtuvėj. Vietoje užkandžio aš išalkusi valgydavau gumą. Nes neturėdavau pinigų nusipirkti valgio.

"Jus negalite niekur geresnėj vietoj pasirodyti arba gauti geresnį darbą, knomet nebusite geriau ir švariau apsitaisę. Aš neturėjau tinkamų drabužių.

"Štai mano savaitės išlaidų sąskaita: Pusryčiams 15c.; užkandžiui 30c.; pietus 50c.; randa $4 (per savaitę); gatvekariais važinėjimas 84c.

"Išviso $11.49.

"Nepažinojau aš nei teatrų nei jokių veidui tepalų. Neknomet nesipirkau saldumynų, neturėjau drabužių. Nes nebuvo iš ko.

"Ką nori, tegu teismas daro su manimi. Bet visgi turiu vilties gauti šiek-tiek apšvietimo, pramokti kokio nors pelningesnio darbo, kad but naudinga žmonėms, bet ne vargti su $10."

Tokių merginų Chicagoje yra daug. Iš jos visos nelaimingos. Tukstančiai merginų dirba didžiulėse departamentinėse krautuvėse. Jų didžiuma neuždirba nei $10 savaitėje.

STIPRUS AUTOMOBILIUS.

Šeštadienio ryte ant kampo Hermitage ave. ir 47 gat. vienas "truckas" pirmiausia sudaužė ir sumalė knome visą gatvekario priešakį, paskui atbulas ko nejvažiavo vaistinėn.

Vaistinės namai nedideliai. Tad sutraukino sieną ir nuvertė viduje lentynas su sukrautais vaistais buteliuose ir buteliukuose. Matyt, padaryta dideli nuostoliai.

PAGRĄŽINS WATER GATVĘ.

Miesto pagrąžinimo komisija galutinai nusprendė pagrąžinti gatvę Water. Tam tikslui bus reikalinga išleisti keli milijonai dolierių.

KARALIUS NESUSTOS CHICAGOJE.

Gauta žinių, jog Belgijos karalius, keliaudamas atgal iš vakarinių valstijų, ir vėl apleisks Chicagą, kaip aplenkė keliaudamas į vakarus.

Apie tai praneša belgų konsulis Chicagoje.

BIZNIERIAI GARSINKITĖS "DRAUGE."

Banko ir Kredito Reikalais Suvažiavimo Rezolucija del LIETUVOS PASKOLOS.

Išklausę pranešimą apie pirmąją Lietuvos Valstybės Paskolą, randam, kad ta paskola padaryta sveikais ekonominiais pagrindais, jį yra valstybei ir jos piliečiams daug naudingesnė, negu užsienio paskola nes naujai kuriamosioms valstybėms užsieniai skolin dažniausiai tik norėdami suvaržyti naujos valstybės laisvę ir nepriklausomybę. Mes jau norim buti laisvi ir nepriklausomi, mes turim iš savo krašto surinkti pinigų, kad užtektų apginti musų laisvei ir nepriklausomybei. Pinigų musų tarpe yra daug, tiktai reikia, kad kiekviena kredito įstaiga, kiekvienas pilietis atliktų savo tesioginę pareigą ir neatidėliodamas pirktų pirmosios Lietuvos Paskolos Bonų.

Rugpjūčio 7—10 d., 1919 m., Kaune.

IŠ CHICAGOS LIETUVIŲ KOLONIJŲ

IŠ DIEVO APVEIZDOS PARAPIJOS.

Spalio 1 d. čia buvo gerb. kun. J. Laukaičio prakalbos. Žmonių prisirinko pilna svetainė. Daugelis, vėliau atėjusieji, negalėjo svetainėn inciti ir iš girst įdomių pranešimų iš Lietuvos.

Kun. Laukaitis kalbėjo apie šiandieninį Lietuvos padėjimą. Žmonės tuo buvo labai užinteresuoti, delto aukų nemažai sudėjo mokyklems steigti Lietuvos pakraščiuose.

Tą vakarą suaukota $678.40.

Tikin, kad aštuoniolikiečiai davarys iki septynių šimtų, nes aukos kožną dieną vis plaukia.

Žemiau paduodu sąrašą aukotojų ir kas kiek aukojo. Jeigu kas patėmytų kokią klaidą, prašau pranešti sekančiu adresu: P. Kuprionis, T. Fondo sk. rašt., 1928 Canalport ave., o klaida bus pataisyta.

Aukojo:

Kun. Ig. Albavičius $50.00.

Blaivininkų 41 kp. $40.50.

Po 10 dol.: P. Grožiunas, O. Žilinskaitė, A. Tatužitė, O. Augaitė, M. Tuzukoniutė, J. Steponis, M. Ruikaitė, A. Sasnauskaitė, O. Kruponiutė, M. Benaitė, A. Benaitė, N. Krukonis, T. Šliužas, J. Tiekorius, R. Žebraitė, S. Šimulis, P. Pilkis, F. Narveikus, J. Simoniunas, A. Pandzėvičius, D. Karvelis $6.00.

Po 5 dol.: J. Jovaišas, J. Dalinkevičius, A. Petrulis, V. Jodelis, A. Stankus, J. Šimkus, S. Gasparavičiutė, D. Supeikis, J. Daukus, Z. Saviekienė, V. Lingevičius, K. Vasiliauskas, A. Laliugas, D. Gudavičia, A. Streikis, M. Žemaičiutė, P. Kuprionis, E. Mockevičaitė, M. Jerominaitė, A. Benaitė, M. Norušis, St. Gilordas, P. Bitinienė, K. Kudirkienė, A. Strazdas, V. Andriulis, K. Katrauskas, K. Pausirna, J. Šmukšta, J. Baubkus, V. Lingevičius, M. Zizas, R. Buividaitė, E. Benaitė, O. Pranckevičiutė, V. Petruškevičius, M. Samauskaitė, A. Ruikis, A. Kukretis, P. Dekuntus, A. Žimeckis, P. Laurinaitis, A. Vištartis.

Po 2 dol.: P. Stockis, J. Daunis, T. Naumaitė, A. Burbaitė, B. Pankauskienė, P. Pilkis, J. Minnauskas, M. Kuprionis, A. Vinslovas, J. Jakubonis, V. Stankus, J. Girdžius.

Po 1 dol.: M. Dargelaitė, B. Čepukienė, M. Miečienė, A. Karmauskaitė, A. Petkaitė, P. Brukienė, J. Lukašaitė, Z. Valtarienė, J. Gerveltauskienė, A. Stankevičius, J. Jančius, P. Vertelis, J. Žurgaitis, J. Gokus, B. Lasis, P. Mockus, J. Kudirka, A. Gedvilas, A. Ambrozienė, A. Stulginskas, K. Venckaitė, N. N., Lukoševičienė, Šemaitienė, J. Vasaitis, E. Aklienė, M. Francevičkienė, A. Tankienė, O. Pužauskienė, P. Vaslaučienė, J. Logan, P. Genaulienė, J. Novakas, K. Apulskaitė, V. Bukauskas, A. Katukevičius, S. Daukša, F. Bladikas, V. Petrulevičius, J. Šmitas, K. Klimavičius, P. Grikšas, V. Grigaitis, J. Ruikis, M. Grabys, K. Petrulis, J. Kreivis, P. Radavičia, A. Grišius, J. Kukunis, K. Paulauskis, P. Jaruševičia, J. Jacevičia, F. Augustinas, O. Daugirdienė, Filipavičienė, Mankienė, V. Bucharevičia, A. Tavalovičia, V. K., P. S. Gradauskis, J. Blankus, J. Lipinas, V. Žilevičius, A. Jakutis, A. Molis, Iz. Pocius, G. Malinskienė, V. Vasiliunaitė, U. Vištartienė, J. Baubkus, J. Simoniunienė, J. Ašpaleičiutė, K. Pausirna, D. Dargis, J. Smulekis, J. Kostenas, J. Alxius, P. Rokušius, K. Smilgius, O. Nugaraitė.

P. Kuprionis.

IŠ WEST SIDE.

Utarninko vakare, Aušros Vartų parapijon atsilankė ilgai laukiamas svečias, gerb. kun. Laukaitis. Žmonėms labai patiko pageidaujančios naujienos apie tėvynę, Lietuvą.

Aukotojai buvo šitie:

Po 25 dol.: kun. F. Kudirka ir P. Mažeika.

Po 10 dol.: J. Jarašiunas, J. Mikalenis, C. Gabraitė, A. Marušaitė, J. Andrišiunas ir M. Miškinis.

Po 5 dol.: A. Savickas, V. Grigaliunas, K. Viedmonas, A. Vaičiukauskas, P. Cibulskis, M. Variniene, K. Satnoris, Ž. Balčikonis, A. Sniopas, J. Kurgunas, J. Krotkus, A. Traškis, J. Klimaitis, M. Česnavičius, J. Bartkauskis, A. Dorinienė, M. Juzenas.

Po 2 dol.: J. Raikauskienė, D. Stogis, J. Svininas, A. Budavičius, J. Savanoris, A. Kaišaitė, J. Stanauckis, J. Bružas, Z. Višinskienė, P. Palionis, J. Andrijauskiutė.

Po 1 dol.: P. Bartuick, V. Radzevičius, A. Bartušis, A. Galavinckas, D. Malakauskas, S. Cibulskis, M. Kurgantas, A. Mackevičius, F. Kelpšas, V. Pavarauskas, F. Legeika, J. Saunora, A. Butkis, A. Kautakis, D. Rudekas, B. Tamušaitis, K. Kulbis, V. Černauskas, M. Kalisinskienė, V. Pulkienė, C. Rudeikienė, K. Gabanauskas, O. Juskevičiutė, O. Aleknavičienė, F. Ambraženskinė, E. Kudulis, M. Palionis, O. Savickaitė, J. Pelraitienė, J. Balnis, A. Radzevičius, D. Kazlauskis, J. Budnikas, D. Jaselionis, J. Paukštienė, J. Daniunas, S. Martikauskas, R. Ziurkauskas, J. Simanavičius, P. Brockus, A. Jorudas, J. Rangirčius, A. Martiusiutė, D. Jurišiutė, O. Grigaitė, A. Pocius, M. Mašiokas, M. Jiedvičius, A. Daukalis, P. Brazauskienė, K. Kontautas, E. Kontautienė, E. Labanaitė, M. Luokavienė, M. Stuckienė, J. Parenka, J. Staškienė, J. Vaitkevičaitė, J. Aitutis, P. Snitulenas.

Kitos smulkiomis. Viso surinkta $387.33.

Visiems aukotojams širdingai ačiu.

J. R. M.

IŠ TOWN OF LAKE.

Buvusiame susirinkime Liet. Raudonojo Kryžiaus rėmėjų skyrio pasirodė, kad veikimas nepersmarkiausias. Praeitą mėnesį mažai veikta. Priežastis gal ta, kad musų veikėjai buvo užsiėmę parapijos bazaru. Mat taip jau yra, kad tie patys žmonės visur darbuojasi.

Musų parapijoje yra žmonių, kurių širdysė dega Lietuvos meilė ir prisirišimas prie savo brolių ir sesučių. Surinktus drabužius mus skyrius jau išsiuntė į Centrą. Drabužių ir avalinės surinkta aštuonios skrynios. Aukų pinigais apie 700 dol.

Garbė townoflakiečiams už gausią auką. Bet toli gražu dar nevisKas. Reikia Chicagoje surinkti $50,000.00. Taip-gi pagelbėjaina mergaičių, norinčių pasimokinti į slaugotojas. Daktaras Rutkauskas pažadėjo pasišvęsti tam darbui.

Tat-gi mergaitės ir moterys, taip-gi ir vyrai, visi kviečiami teikti pagelbą broliams ir sesutėms tėvynėje.

Viršui minėti kursai neužilgo prasidės.

Drabužių rinkimas dar nepasibaigė. Jeigu dar kas ką turi, o neaukojo, gali aukoti.

Tat broliai ir sesutės, visi subruskime dar per nekurį laiką rinkti aukas, drabužius, kad galėtume po Visų Šventų juos išvežti Lietuvon, kad Lietuvos žmonės galėtų dar prieš žiemos šalčius juos gauti.

Tat-gi, visi remkime Lietuvos Raudonąjį Kryžių, kas kuo galime: drabužiais, avalinėmis ir piniginėmis aukomis. Taipgi patys prigulėdami prie tos dr-jos rėmėjų skyrio. Lai nestranda musų parapijoj tokio, kuris neremtų L. R. Kryžiaus.

Drabužiai bus priimami pas p. Brazauskį, 4551 So. Hermitage ave. Kas dar norėtų aukoti, lai nuneša pažyměton vieton.

Lelija.

NEPAPRASTOS ATVIRUTES

"Drango" knygyne galima ganti šių atviručių jau pagaminta kaina tiktai po 3c kiekviena

Kas imtų mažiausia 10 gau" už 25c. Kas 20 tai po 2c kiekvieną. O kas imtų nemažiau 50 ir toliau gauna už pusę kainos. Kreipkitės adresu:

"DRAUGAS" PUBLISHING CO., 1800 W. 46th Str., Chicago, Ill.

LAI PLEVĖSUOJA VELIAVA.

KIEKVIENO LIETUVIO NAMUOSE.

Nėra gražesnio daikto papuošti lietuvio namą kaip ženklas jo prigimto krašto, — to krašto kuris po tiek ilgų metų vergijos vėl atgimė, liko linosas.

Ilgą laiką mes abejojome kokia ištikrųjų yra Lietuvos veliava. Dabar tikrai žinome. Jonas E. Karosas ir Jonas J. Romanas grįždami iš Lietuvos parvežė tikrą Lietuvos Valstybes veliavą. Ta veliava kuri dabar plevėsuoja po visas dalis Laisvos Lietuvos.

Tų veliavų galima gauti visokių, gražių ir dar gražesnių — ir už žemą kainą. Tuojaus užsisakyk prisiųsdamas savo užsakymą su pinigais adresu:

LITHUANIAN SALES CORPORATION,
120 TREMONT ST., BOSTON, MASS

Veliavų kainos:

No. 1. Celuloido veliavukė ant spilkutės ..... .05
No. 2. Drobės; 12x18 colių; ant lazdutės su pauksuota viršune ..... .25
No. 3. Šilkinė; 12-18 colių; ant lazdutės su pauksuota viršune $1.00

Už prisiuntimą mes užmokame. Taip-gi yra ir didesnių veliavų kurios parsiduoda nuo $1.50 iki $50.00 Yra ir drobės, ir vilnų, ir šilko.

Kurie norėtumet gauti didesnes meldžiame parašyti atvirutę o mes kainas pristatysime.

Draugijoms, Komitetams, Krautuvėms ir Agentams perkant daug, duodame nuošimtį.

Šiuomi prisiunčiu $..... ir meldžiu man prisiųsti veliavą No. .... su ta išlyga, jei man veliava nepatiks galiu grąžinti atgal ir gauti savo pinigus.

Vardas-pav. .....

Adresas .....

Miestas .....

S. D. LACHAWICZ
Lietuvys Graborius patarnauju laidotuvese ko pigiausia. Reikale meldžiu atsišaukti, o mano darbu busite užganedinti.
2314 W. 23 Pl.
Chicago, Ill.
Tel. Canal 2199.

Dr. I. E. MAKARAS
Lietuvis Gydytojas ir Chirurgas
Rezidencija: 10806 So. Michigan Ave.
Telefonas: Pullman 341 ir Pullman 3180
Chicagoj: 4515 So. Wood Str.
Tik Ketverga Vakarais nuo 7 iki 9
Telefonas: Yards 723.

PIRKITE LIETUVOS VALSTYBĖS BONŲ.

W.S.S.
WAR SAVINGS STAMPS
ISSUED BY THE
UNITED STATES
GOVERNMENT

DR. J. SHINGLMAN
buvęs po 1223 S. 49 Ave. dabar persikraustė savo ofisą po naujo
4930 W. 13 Str., Cicero.
RUMATIZMO IR KRAUJO LIGŲ SPECIALISTAS.
ADVENUR nuo 9 iki 12 dieną, nuo 2 iki 5 po pietų, nuo 7 iki 8 vakare.
Kaina $2 ofise, $3 namuose Chicagoj $1.00 extra už mylią.
Telefonas rezidencijos Cicero 2656
Ofise Cicero 49

LIETUVIŲ DARBININKŲ SĄJUNGOS KRAUTUVĖ
901 W. 33rd Street Ant Bridgeporto

Teneaplankia jos nei vienas. Turime įvairių nesvaiginančių gėrimų. Turime atsivėsinti ir ICE CREAM'O. Turime krasos skyrių išsiunčiame laiškus ir kitus reikalus atlikam. Turime įvairių laikraščių.

Turime Prezidento A. Smetonos paveikslų ir spalvinotų Žvirgvaikių. Tegul kiekvieras vieną iš jų įgija.

Čia yra "DRAUGO" agentura. Galima čia gauti "Draugą" nusipirkti, paduoti į jį pagarsinimų ir darbą. Turime taippat knygų ir maldaknygių. Prašome atsilankyti.